

NIBIONORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

Troms og Finnmark fylkeskommune

Dato: 12.04.2023
Deres ref: 23/04095-4
Vår ref: 2023/00301

NIBIO
Postboks 115, 1431 Ås
Tlf: 406 04 100
post@nibio.no
nibio.no

Org. nr: 988 983 837

Innspill til Regional plan for klimaomstilling i Troms

Vi viser til forslag til planprogram for Regional plan for klimaomstilling i Troms, av 23.02.2023. Planen er delt inn i to hovedtema; 1) redusere utslipp av klimagasser og 2) redusere klimarisiko. Videre er fire undertema tilknyttet et eller begge hovedtemaene; utslippsreduksjon, klimarobust region, arealforvaltning og naturmangfold, og forutsigbar og fremtidsretta omstilling. Planen skal videre bl.a. angi behovet for utredninger, analyser og kartlegginger.

Faglig er innspillet koordinert av Jostein Frydenlund, divisjon for kart og statistikk, Lillian Øygarden, divisjon for matproduksjon og samfunn og Erlend Winje, stasjonsleder Tromsø.

Overordnet om plan, prosess og medvirkning

Etter NIBIOs vurdering omtaler planen en god bredde av relevante temaer, og det anses som et godt grep at matproduksjon og reindrift er tatt med under temaet «Klimarobust Troms». Dette er fagområder hvor NIBIO har en bred og robust portefølje, og hvor vi kan bidra ytterligere mht. kunnskapsgrunnlaget.

Planprosessen viser til viktigheten av å involvere sentrale samarbeidspartnere tidlig i prosessen, etablering av gode prosesser internt i organisasjonen og bruk av ekstern referansegruppe. Referansegruppen består av ni samfunnsorganisasjoner, uten at det er nevnt hvem disse er. NIBIO vil peke på at det er viktig at dette er en balansert gruppe, som også inkluderer primærnæringene, da den skal være rådgivende i prosessen.

Vi ønsker også å påpeke viktigheten av videre kunnskapsutvikling, som beslutningsgrunnlag. Vi antar det kan bli aktuelt og relevant med konkrete bidrag fra forskningsinstitusjoner - også fra NIBIO – både til videre planarbeid og til bidrag om formidling. Det vil etter vår vurdering være avgjørende å involvere forskningsinstitusjoner for utredninger, kunnskapssynteser mv., og vi legger til grunn at dette vil bli fulgt opp gjennom handlingsprogram.

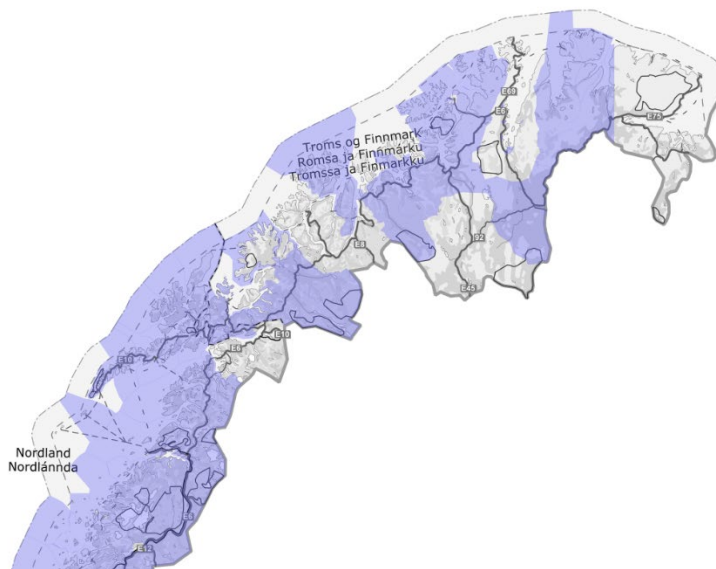

NIBIO

Næringsutvikling er viktig i Nord og vi antar planen med handlingsprogram vil fremheve landbruk, reindrift og marin produksjon ytterligere, og behovet for bedre kunnskap om klimaeffekter, klimatilpasning (og usikkerheter) for disse næringer.

Behov for utredninger, kap. 6

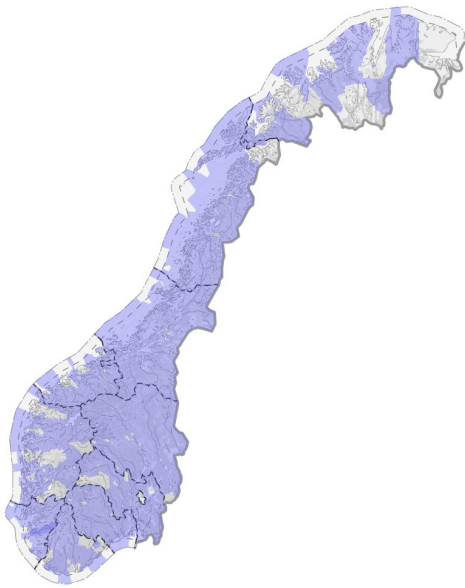
I dette kapitlet beskrives behov for utredninger. Arealregnskap listes opp som et behov og det mener vi er bra. Digitale arealplaner er en sentral datakilde i et arealregnskap og viktig for å gi kunnskap om framtidige arealbudsjetter for fylket. Det bør derfor satses på å få digitale arealplaner for alle kommunene i fylket, tilgjengelig gjennom geonorge.no. I dag har Troms lavere dekningsgrad av digitale planer enn resten av landet (Figur 1 og 2), og dette begrenser analysemulighetene.

Figur 1. Dekningsgrad av kommuneplaner fra geonorge.no for Troms og Finnmark.

NIBIO

Figur 2. Dekningsgrad av kommuneplaner fra geonorge.no for Norge.

Etter NIBIOs vurdering kan det også være relevant med scenarioanalyser for samlet klimarobusthet, tilsvarende som for klimagassutslipp. Hvor robuste er de forskjellige næringer og samfunn i Troms mht. klimaendringer?

Kilder, kap. 7

Kilde nr. 13 Jordvernets begrunnelser peker mot en eldre rapport. Vi viser til at det er publisert en ny versjon av denne rapporten; [Kunnskapsgrunnlag for norsk jordvernstrategi](#).

Kilde nr. 18 henviser til NIBIO rapport om Myr og klimagasser, men lenken i rapporten fungerer ikke. Vi antar det her er tenkt å vise til NIBIO rapport 7/164/2021 [Arealbruksendring til utbygd areal Faktagrunnlag for vurdering av avgift på utslipp fra arealbruksendring – rapporterte utslipp og mulige kartgrunnlag](#).

Vedlegg I: Eksisterende kunnskapsgrunnlag

Primærnæringene inngår i liten grad i det omtalte kunnskapsgrunnlaget. I forhold til fremtidig næringsutvikling vil det etter vår vurdering være naturlig å gjøre vurderinger i forhold til endringer i klima og behovet for klimatilpasning. For næringsutvikling er det behov for helhetlig kunnskap om naturmangfold, arealgrunnlag og regnskap for klimagassutslipp, som nevnt over, men også spesifikk kunnskap om landbruk, reindrift og marin sektor. Eksisterende kunnskapsgrunnlag kan vurdere å vise til en større bredde av nasjonale utredninger, eksempelvis NIBIOs rapporter 9/38/2023 [Kunnskapsgrunnlag for norsk jordvernstrategi](#), 8/110/2022 [Klimaendringer utfordrer det norske matssystemet. Kunnskapsgrunnlag for vurdering av klimarisiko i](#)

NIBIO

[verdikjeder med matsystemet som case, 7/164/2021 Arealbruksendring til utbygd areal](#)
[Fakta grunnlag for vurdering av avgift på utslipp fra arealbruksendring – rapporterte utslipp og mulige kartgrunnlag](#) og 9/46/2023 [Arealregnskap som kartgrunnlag og arbeidsmetode](#).

Vedlegg II: Relevante prosjekter

Vedlegget omtaler kort fire prosjekter som anses relevante for planen. Her kan det også være relevant å nevne følgende prosjekter:

«[Bærekraftig landbruk og verdiskaping i nord](#)»

Dette er en satsing som vil involvere flere sentrale regionale aktører i Troms og Finnmark og Nordland for å ta tak i utfordringer, men også muligheter for landbruket i nord. Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) vil ha en viktig rolle i satsingen for å styrke kunnskapsgrunnlaget om det nordnorske landbruket.

«[CoastShift: Area use, sustainability and increased food production](#)»

CoastShift ser på mulighetene for bærekraftig produksjon av mer lokal, og sunn mat, som påvirker økosystemet langs kysten i nord på en minst mulig måte. Totalt 42 forskere/teknikere fra 10 medlemsinstitusjoner deltar.

NIBIO har utviklet for bruk på kommunenivå en kalkulator som er aktuell ved vurderinger av effekter av endret arealbruk, for bl.a. karbonlagring og klimagassutslipp. NIBIO er ansvarlig for de årlige beregninger av klimagassutslipp og opptak fra Arealbruksektoren (LULUCF). Dette gir også grunnlag for å lage regnskap på kommune og fylkesnivå. Således bidrar NIBIO til noe av det tilgjengelige kunnskapsgrunnlaget. Det kan være til nytte for arbeid med oppfølging av bl.a. Statlige planretningslinjer for klima og energiplanlegging og klimatilpasning. Dette er ikke nevnt i planprogrammet.

Vi viser for øvrig til kompetansesenteret [Senter for Arktisk Landbruk](#), som omtaler utfordringer og muligheter innen jordbruk og reindrift i regionen, som er relevant for klimaomstilling i Troms.

Med vennlig hilsen

Per Stålnacke

Forskningsdirektør, NIBIO